

Ilmastotoimien näkyvyys Raisiossa

Raision kaupunki | Ulrika Nordblom, Elinvoima- ja
kilpailukykytoimiala, 12.4.2023

raisio

SISÄLLYS

1. Johdanto	2
2. Kyselyn tulokset ja vertailu aikaisempiin tuloksiin	3
2.1. Taustakysymykset	3
2.2. Asenteita mittaavat kysymykset	4
2.2.1. Mikä on suhtautumisesi ilmasto- ja kestävyysasioihin?.....	4
2.2.2. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä koskien Raision kaupunkia?	6
2.2.3. Miten pyrit omassa toiminnassasi ottamaan huomioon ilmastoasiat?.....	7
2.2.4. Millaista tiedotusta, tietoa tai toimintaa toivoisit Raision kaupungilta ilmastoasioihin liittyen? ..	9
2.2.5. Mistä useimmiten saat tai haet tietoa ilmastoon ja kestävyysasioihin liittyvistä asioista?	10
2.2.6. Avoimet vastaukset.....	11
3. Analyysi ja yhteenveto	14

1. Johdanto

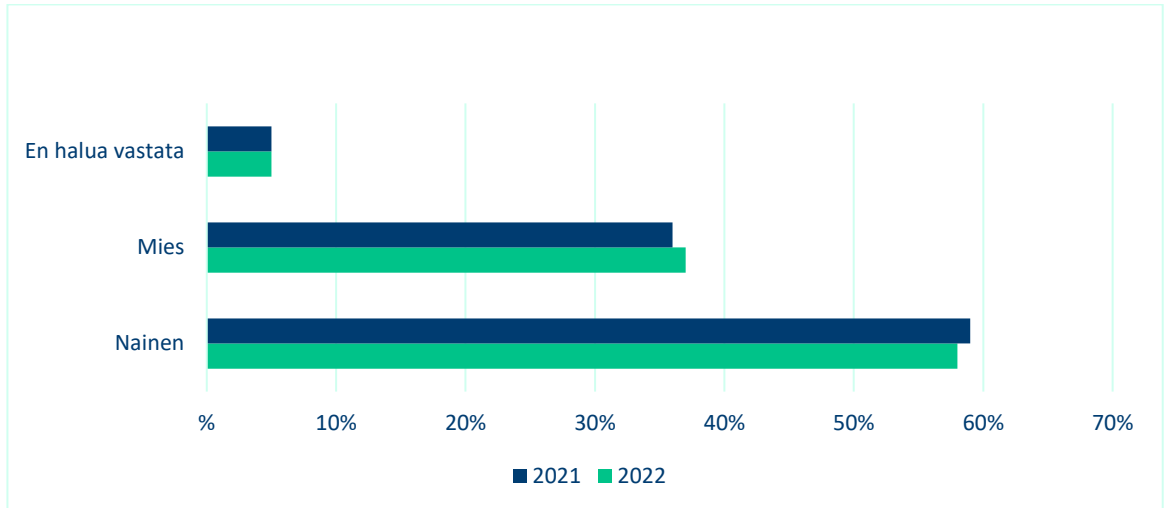
”Ilmastotoimien näkyvyys Raisiossa” –kysely oli auki kaikille kiinnostuneille Raision kaupungin sivulla ja Raision kirjastossa paperiversiona 25.10. – 15.11.2022. Kysely tehtiin osana Ympäristöministeriön rahoittamaa Ilmastosuunnitelmasta tekoihin - Kyselyn tavoitteena oli mitata kaupungin edellisen Ilmastosuunnitelmasta tekoihin – hankkeen ilmastoasioille saamaa näkyvyyttä ja kerätä tietoa Raision asukkaiden ilmastoasenteista ja toiveista kaupungin ilmastotyön suhteen. Kyselyn toteuttamisessa käytettiin samoja kysymyksiä, kuin vuosi sitten hankkeen alussa tehdyssä kyselyssä, jotta vastauksia voitaisiin vertailla ja nähtäisiin, miten Ilmastosuunnitelmasta tekoihin –hankkeen viestintä on saavuttanut kaupunkilaiset. Kyselyyn saatiin 105 vastausta, mikä on vähemmän kuin vuosi sitten, jolloin vastaajia oli 228.

Vastauksia hyödynnetään 1.12.2023 alkaneen Tulevaisuuden kestävä Raisio - hankkeen viestinnän ja tapahtumien suunnittelussa ja niistä saadaan arvokasta tietoa siitä, mitä kaupunkilaiset pitävät Raision ilmasto- ja ympäristötyön tärkeimpinä osa-alueina. Kysely tullaan toteuttamaan taas noin vuoden kuluttua hankkeen vaikuttavuuden mittaamiseksi ja ilmastotyön kehittämiseksi.

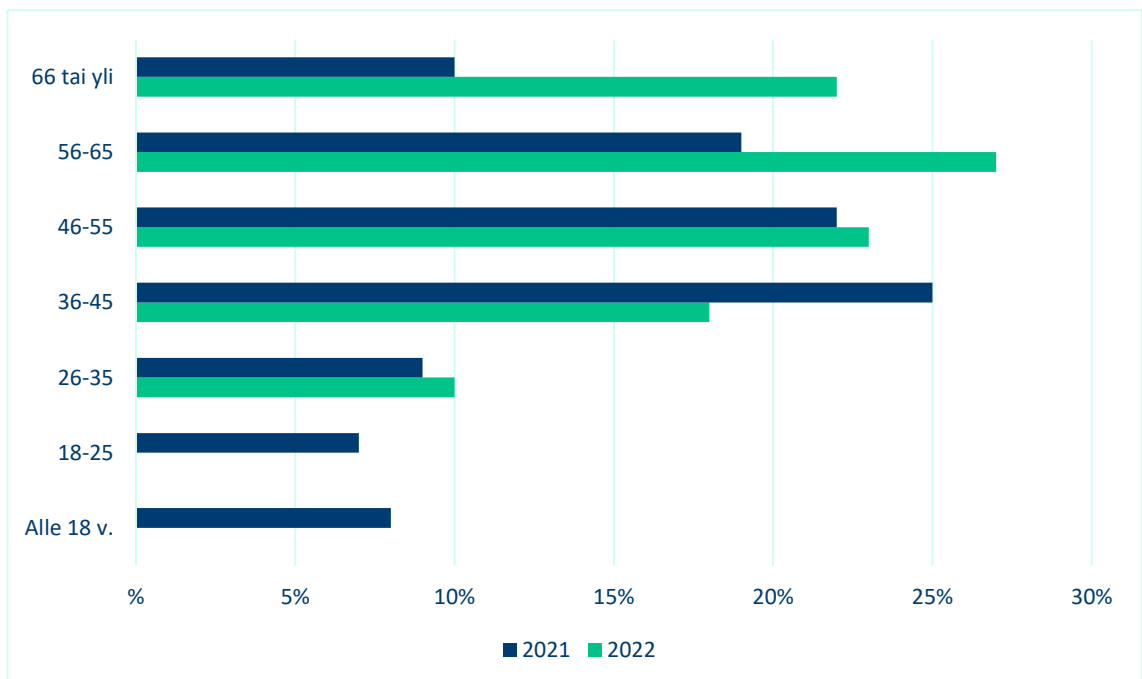
2. Kyselyn tulokset ja vertailu aikaisempiin tuloksiin

2.1. Taustakysymykset

Kyselyyn saatiin 105 vastausta. Vastaajista 61 oli naisia, 39 miehiä ja 5 ei halunnut kertoa sukupuoltaan. Vastaajien sukupuolijakauma oli pysynyt jotakuinkin samana kuin 2021 tehdyssä kyselyssä.

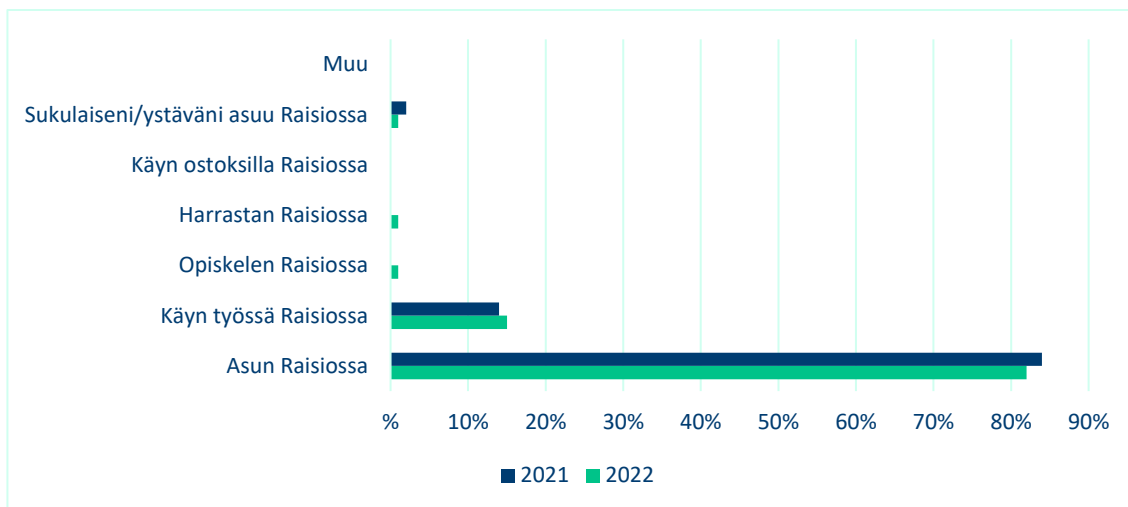

Vastaajien ikäjakauma sen sijaan oli tällä kertaa erilainen kuin viimekerralla. Vuonna 2021 15% vastaajista oli nuoria tai nuoria aikuisia, mutta 2022 teetettyyn kyselyyn ei vastannut ketään 25-vuotiasta tai nuorempaa. Vuosi sitten suurin vastaajaryhmä oli 36-45 vuotiaat, kun nyt vastaajat olivat iäkkäämpiä. Lähes puolet (47%) vastaajista oli 56-vuotiaita tai vanhempia.

Tälläkin kertaa suurin osa vastaajista ilmoitti asuvansa Raisiossa. Vuoden 2022 kyselyssä 16 vastausta saatiin henkilöiltä, jotka käyvät töissä Raisiossa ja lisäksi

kyselyyn oli vastannut yksi Raisiossa harrastava henkilö, yksi joka opiskelee Raisiossa ja yksi joka käy Raisiossa ystävien tai sukulaisten luona.

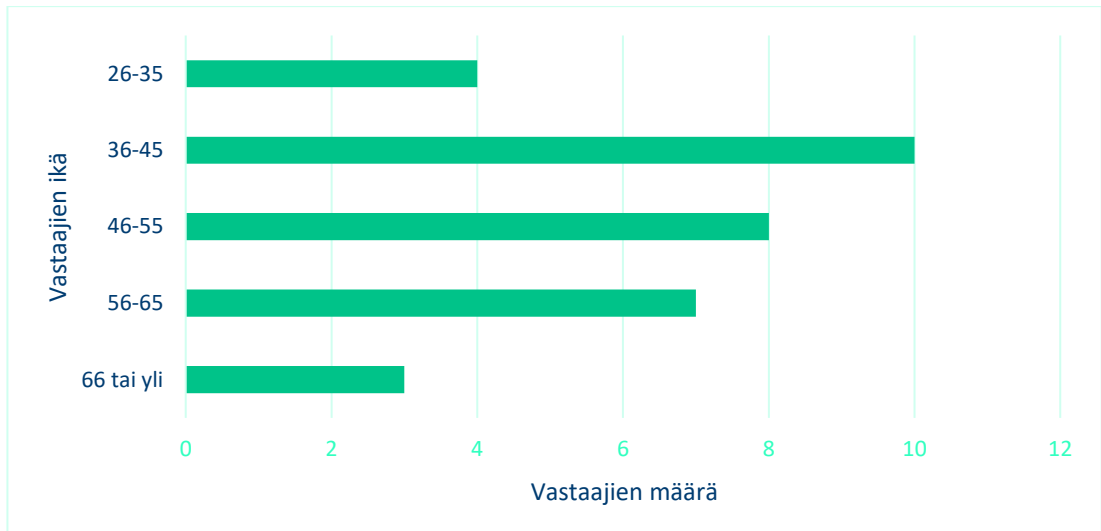
Suurin osa vastauksista saatiin keskustan ja lhalan postitoimialueilta, kuten edelliselläkin kerralla.

Postinumero	2022	2021
21120	3	15
21200	35	69
21210	2	12
21220	5	3
21260	12	31
21280	9	14

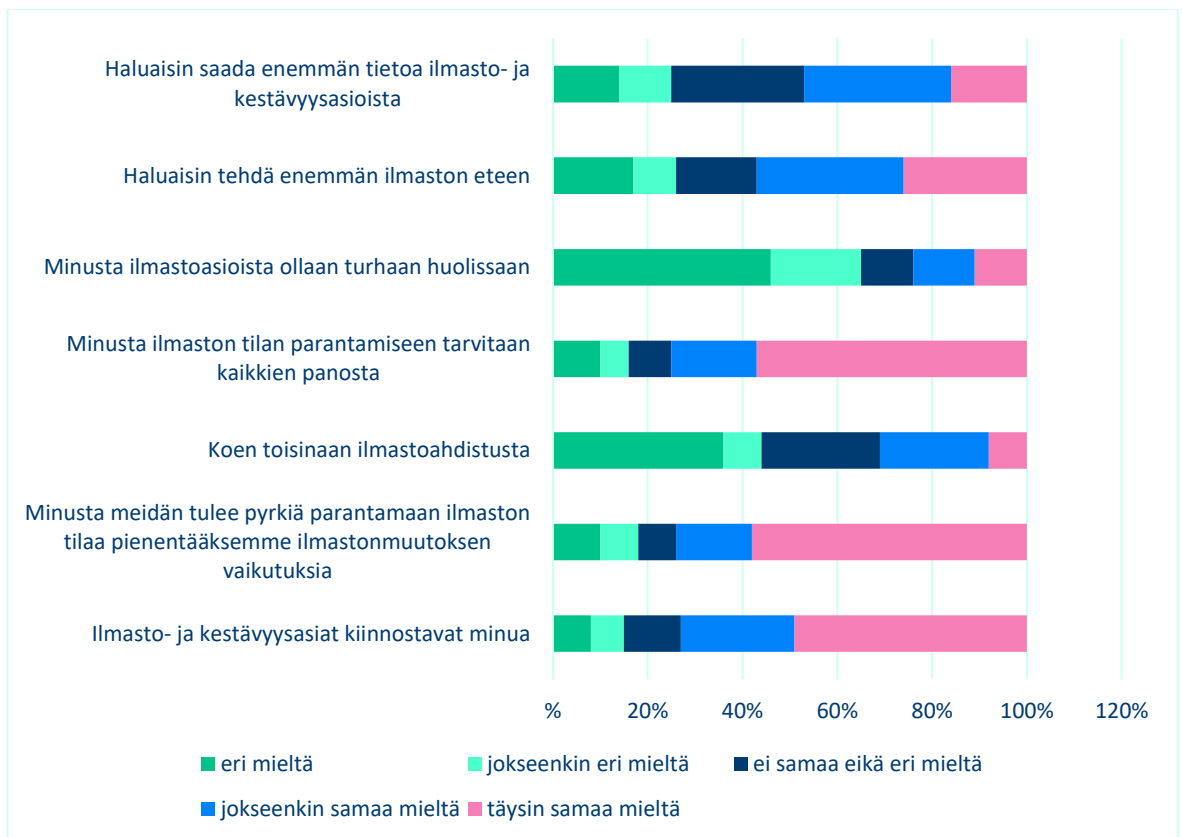
2.2. Asenteita mittaavat kysymykset

2.2.1. Mikä on suhtautumisesi ilmasto- ja kestävyysasioihin?

Kysyttäessä vastaajien suhtautumista ilmasto- ja kestävyysasioihin, 73% vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että aiheet kiinnostavat heitä. 74% oli sitä mieltä, että meidän tulee pyrkiä parantamaan ilmaston tilaa. Vastaukset vastaavat jakaumaltaan pitkälti vuonna 2021 saatuja vastauksia. 31% vastaajista ilmoitti tuntevansa välillä ilmastoahdistusta, mikä on vähemmän kuin vuosi sitten teetetystä kyselyssä, jossa 37% vastaajista koki toisinaan ahdistusta ilmastoon liittyen. Tulokseen vaikuttaa vastaajien ikä, sillä nuoret ja nuoret aikuiset kokevat ilmastoahdistusta yleisemmin, kuin keski-ikä ylittäneet. Kyselyssä vain kolme 66-vuotiaasta tai vanhempaa ilmoitti kokevansa toisinaan ilmastoahdistusta ja eniten ilmastoahdistusta ilmoittivat kokevansa 36-45 -vuotiaat.

Pääosa vastaajista oli tälläkin kertaa sitä mieltä, että ilmaston tilan parantamiseen tarvitaan kaikkien panosta. Suhteellisesti heidän määränsä oli kuitenkin hiukan vähentynyt vuoden 2021 vastauksiin verrattuna. Vastaavasti useampi ilmoitti nyt olevansa sitä mieltä, että ilmastoasioista ollaan turhaan huolissaan valtaosan ollessa kuitenkin eri mieltä. Yli puolet vastanneista (57%) ilmoittaa, että haluaisi tehdä enemmän ilmaston eteen ja lähes puolet (47%) haluaisi saada enemmän tietoa ilmasto- ja kestävyysasioista. Vastaukset vastaavat suhteellisesti vuonna 2021 saatuja vastauksia.

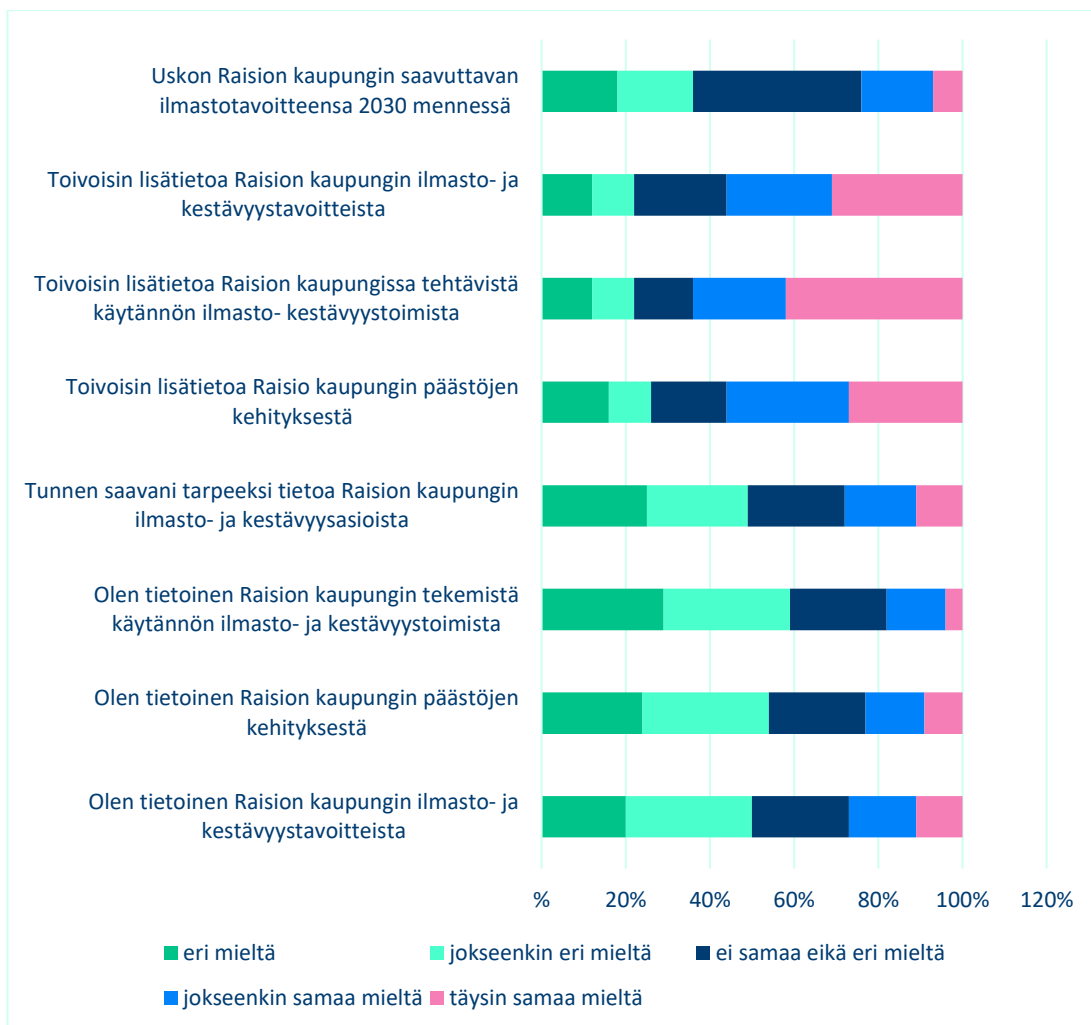
Vastaajat saivat halutessaan kertoa vapaamuotoisesti, millaiset asiat rajoittavat heitä ilmastotoimien tekemisessä. 14 vastaajaa vastasi kysymykseen ja yleisimpinä esteinä ilmastotoimien tekemiselle omassa arjessa, mainittiin tiedon puute ja taloudelliset

rajoitteet, jotka nousivat vastauksissa esiin kumpikin viisi kertaa. Muina syinä mainittiin valtion ja kunnan päätökset liikenne- ja ympäristö- ja paikallistieteiden kehittämiseen liittyen, ajan ja jaksamisen puute, mukavuudenhalu, kuluttamiseen kannustava kulttuuri sekä viranhaltijoiden negatiivinen asenne uusien asioiden kuuntelemiseen.

Kyselyssä kysyttiin myös, minkälaisista tai mistä lähteistä vastaajat haluaisivat saada enemmän tietoa. Vastauksia saatiin 22. Viisi vastaajaa toivoi tietoa kestävästä valinnoista ja kulutustuotteiden ympäristövaikutuksista. Neljässä vastauksessa toivottiin tietoa siitä, mitä Raision kaupunki tekee ilmaston hyväksi. Lisäksi toivottiin tietoa julkisen ja kevyen liikenteen kehittämisestä, rahoituksesta, päästölaskennasta ja tilastotiedosta. Tiedottamisen laadun osalta toiveena oli, että asiat ilmaistaisiin kiteytetysti, mutta aiheesta kiinnostuneen olisi mahdollista syventyä lisätietoihin. Tiedottamiselta toivottiin myös neutraaliutta, mutta toisaalta myös, että aihetta käsiteltäisiin tilanteen vakavuus huomioiden, ei kaunistellen. Mieluisimpina tietolähteinä mainittiin kaupungin nettisivut (kolme vastausta) ja sosiaalinen media (kaksi vastausta). Lisäksi toivottiin yleisötilaisuutta, webinaaria ja koteihin jaettavia lentolehtisiä.

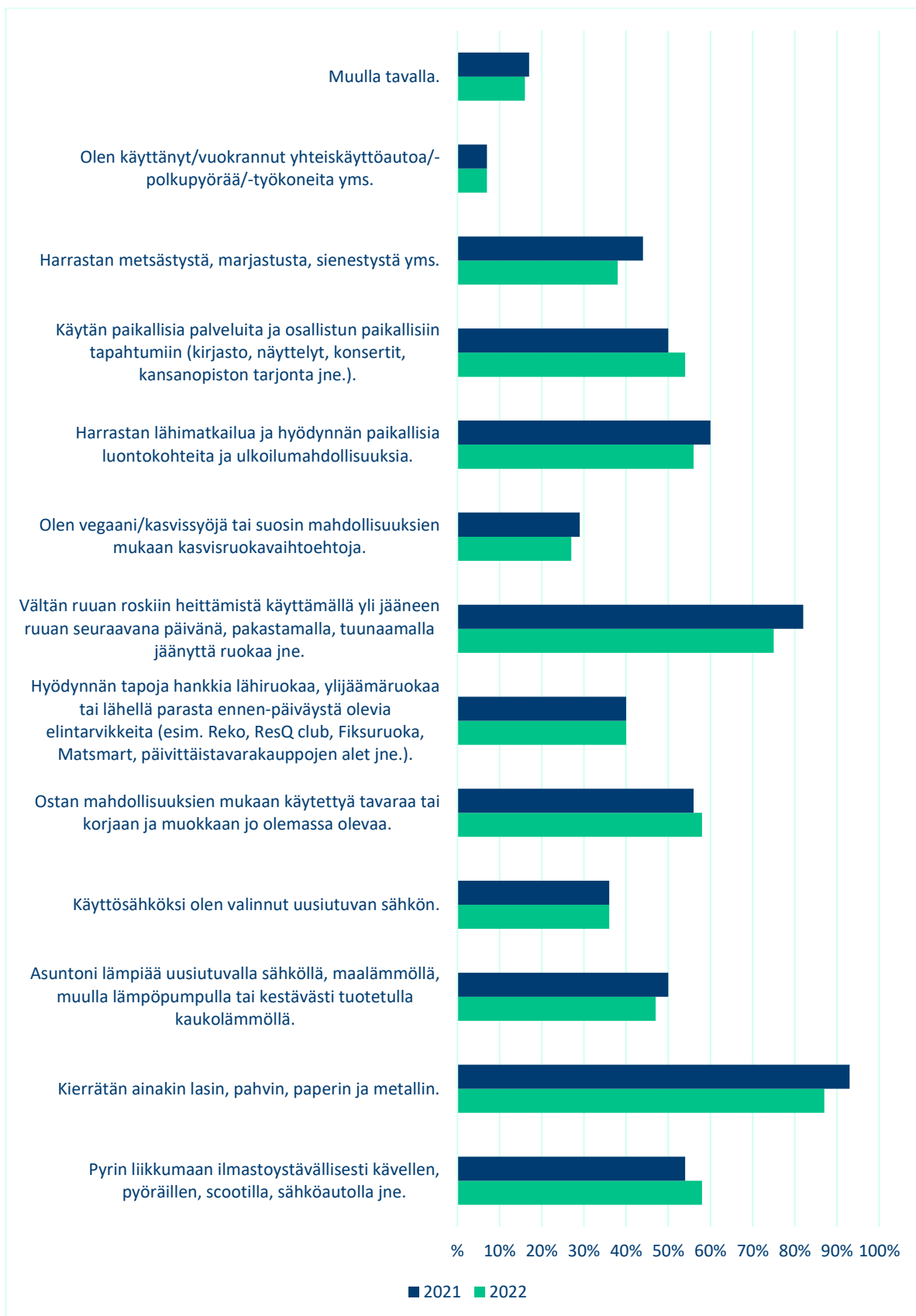
2.2.2. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä koskien Raision kaupunkia?

Vastaajista 27% ilmoitti olevansa tietoisia Raision kaupungin ilmastotavoitteista ja 23% oli tietoisia myös kaupungin päästötilanteen kehityksestä. Tilanne on parempi, kuin vuosi sitten, jolloin vain noin 20% vastaajista oli saanut tietoa aiheista. Myös tieto Raision kaupungin käytännön ilmastotoimista on lisääntynyt hiukan. Selkeä enemmistö toivoisi lisätietoa kaupungin ilmasto- ja kestävyystavoitteista, konkreettisista päästövähennystoimista ja päästökehityksestä. 40% vastaajista oli epävarmoja sen suhteen, uskoivatko Raision kaupungin saavuttavan ilmastotavoitteensa. Vuonna 2021 tehdyssä kyselyssä kysymys herätti vielä enemmän epävarmuutta, ja nyt hiukan suurempi osa vastaajista uskoo Raision saavuttavan ilmastotavoitteensa.

2.2.3. Miten pyrit omassa toiminnassasi ottamaan huomioon ilmastoasiat?

Ilmaston huomioiminen vastaajien omassa toiminnassa oli hyvin saman suuntaista, kuin edellisessäkin kyselyssä. Muutaman prosentin useampi vastaaja ilmoitti nyt pyrkivänsä liikkumaan kestäville kulkumuodoille, ostavansa käytettyä tavaraa tai korjaavansa olemassa olevaa ja käyttävänsä paikallisia palveluita kuin vuosi sitten. Muiden esitettyjen kestävyystekojen osalta tilanne oli joko sama kuin viimevuonna tai muutama prosentti vähemmän vastaajia oli ilmoittanut toimivansa niiden mukaan.

Muina tapoina ilmaston huomioimiseen omassa toiminnassa vastaajat mainitsivat kasvisruuan suosimisen, autosta luopumisen tai sen käytön vähentämisen, omat aurinkopaneelit, energian- ja veden säästämisen sekä kotipuutarhan hyödyntämisen.

Vastaajat kertoivat myös nostavansa ympäristöasioita keskusteluun työssään tai vapaa-ajallaan ja ostavansa lahjaksi palveluita tavarankäyttönsä sijaan. Myös poliittinen vaikuttaminen nousi esiin vastauksissa.

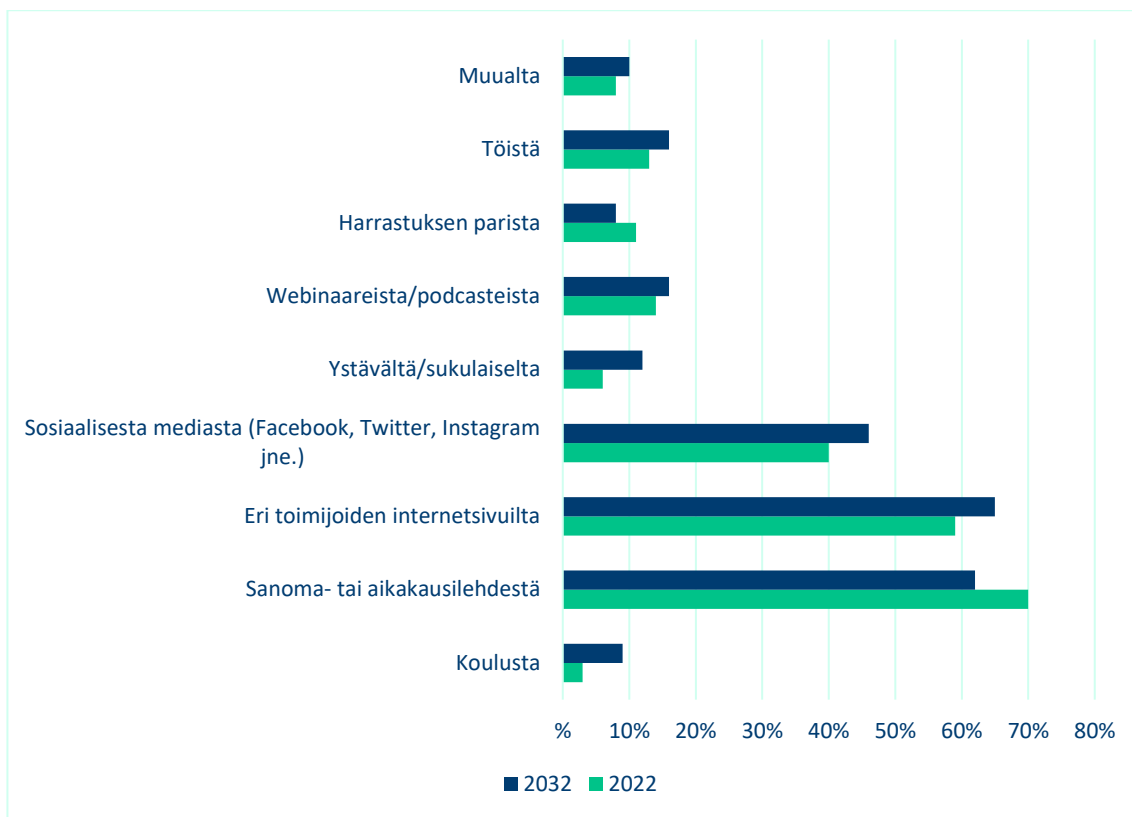
2.2.4. Millaista tiedotusta, tietoa tai toimintaa toivoisit Raision kaupungilta ilmastoasioihin liittyen?

Kysyttäessä vastaajien kiinnostusta ilmastoasioihin liittyvään toimintaan ja tiedotukseen, yli puolet vastaajista toivoi viestintää ilmasto- ja kestävyysseemasta yleisesti, tietoa kaupungin hankintojen vastuullisuudesta ja näkyvämpää tiedotusta päästökehityksestä ja käynnissä olevista ilmastotoimista. 44% vastaajista toivoi joukkoliikenteen kehittämistä tai sen saavutettavuuden parantamista. Energia-asioiden ajankohtaisuudesta huolimatta vain kolmasosa vastaajista toivoi energianeuvontaa. Vastaukset painottuivat hyvin samalla tavalla, kuin vuosi sitten kyselyyn saaduissa vastauksissa, mutta tällä kertaa vastaajat näyttivät valinneen aiempaa vähemmän vaihtoehtoja, sillä kaikkien vaihtoehtojen prosentuaalinen kiinnostus oli vähentynyt hiukan. Vapamuotoisissa vastauksissa nousi esiin kiinnostus ilmastotoimien kustannuksia kohtaan ja epäily kaupunkin vaikutusmahdollisuuksista.

2.2.5. Mistä useimmiten saat tai haet tietoa ilmastoon ja kestävyteen liittyvistä asioista?

Vastaajien eniten suosimat tietolähteet ilmastoasioissa olivat kyselyn mukaan sanoma- ja aikakauslehdet, internetsivut ja sosiaalinen media. Tulokset ovat hyvin saman suuntaiset kuin vuosi sitten, mutta kyselyyn vastanneiden ikärakenteen muutos näkyy siinä, että sanoma- ja aikakauslehdet perinteisenä tiedotuskanavana nousivat suosituimmaksi vaihtoehdoksi nettisivujen sijaan. Muina tietolähteinä vastaajat mainitsivat kirjallisuuden, tieteelliset julkaisut sekä radion ja television.

2.2.6. Avoimet vastaukset

Kyselyn lopuksi vastaajat saivat kertoa terveisensä kaupungin ilmastotyölle. Vastauksia saatiin 42. Vastauksissa nousi esiin erityisesti toiveet liikenteen kehittämisestä ja puistojen ja lähiluonnon säilyttämisestä. Lisäksi toivottiin kasvisruuan lisäämistä ja ruokahävikin vähentämistä. Monissa vastauksissa välittyi myös tarve viestinnän lisäämiselle.

"Lähijunahanke ykkösasiaksi. Julkisen liikenteen verkosto kuntoon, sillä liikenteen päästöistä näyttää jäävän kiinni, ettei ilmastotavoitteeseen päästä. Talouden toisella aikuisella on 4 km työmatka Raision sisällä ja julkisilla ei pysty tätä väliä kulkemaan. Toisena kasvisruuan painottaminen. Se on vain yksi isoimmista ilmastoteoista mitä yksi ihminen voi tehdä, kaiken lisäksi sen voi tehdä tässä ja nyt, ei tarvita suuria innovaatioita ja satsauksia. Syöminen on välttämätöntä, jokainen ihminen syö 5x/päivä, siitä on helppo aloittaa. Kasvisruokaa kouluihin, päiväkoteihin, kaupungin tilaisuuksiin. Kursseja, infoa kuntalaisille, ravitsemusterapeutti mukaan."

"Kävelemisen eteen pitäisi tehdä paljon enemmän. Kyse on kaavoituksesta ja reiteistä. Nyt kaupunki on suunniteltu täysin autojen ehdoilla."

"Talvipyöräilyn ja kävelyn edistäminen. Uusia pyöräilyreittejä erikseen autoteistä. Metsien suojelu. Rakennushankkeiden ilmastovaikutusten selvittäminen, esim. onko vanhan korjaus ilmaston kannalta parempi vaihtoehto kuin uuden rakentaminen."

"Liikenteen vähentäminen keskusta-alueella."

"Olen todella huolissani kaupungin kaavoituspolitiikasta, jossa ei tunnuta ymmärrettävän lähiluonnon kaiken kattava merkitys hyvinvoinnille. Yhtäkään kaupunkimetsää ei saa enää kaataa, uusi rakentaminen ja sen kaavoitus on ratkaistava muulla tavoin."

"Puistojen säilyttäminen."

"Raisioon tarvitaan kasvit, puut sekä metsäalueet, että asukkaat viihtyvät. Maapallo tarvitsee puunsa. Kaipaan keskustan ilmeeksi viihtyvyyttä. Kivimateriaali jalommassa muodossa kuva sekä puumateriaalit. Vihreät puut, kukka- sekä pensaat tuovat viihtyvyyttä. Asfaltti ja betoni ei kiinnosta. Slummikulttuuri näkyy tiheänä asumismuotona sekä erilaisina piirustuksina keskustassa. Kesän juttu oli nimihirviö uimarata, mutta se oli aitoa Raisiolaisuutta ja toimi. Hyvä kun kirjasto otti vastaan poistovaatteita. Sen voisi uusida. Muutakin kierrättämistä voisi paremmin ohjata, koska Myllyyn johtavan tien lähellä olevat roskiksen vierustat pursuavat kesällä erilaisista tavaroista."

"Enemmänkin saisi olla puistoja ja vähemmän kerrostaloja koska ne lisää levottomuutta ja liikenteen melua."

"Tiedottamista pitäisi tapahtua yleisötilaisuuksina kasvokkain sekä myös paperiversiona, jos tiedotetaan vain netissä, ei saada kaikkia mukaan."

"Raision kaupungin tilaisuuksissa on kasvis/vegaani tarjoilu. Kaupunki toimii käytännössä mallina! (Minulla on ollut haastetta saada edes työpaikan kokouksiin kasvisvaihtoehtoa. Pyynnöistä huolimatta en ole koskaan saanut.) Kaupunki lähtee näyttämään esimerkkiä arjen pienissä valinnoissa."

"Kiitos kyselystä ja innostamisesta aiheen pariin!"

"Kaupunki on varmasti tehnyt paljon näiden asioiden eteen, mutta jostain syystä info ei ole minua tavoittanut. Vasta tämä kysely herätti ajattelemaan asiaa ja haluamaan tietoa lisää. Oli erittäin hyvä idea, että kyselyjä löytyi tulostettuna kirjastosta!"

Kiinnostus energia- asioita, kierrätystä ja kaupungin kulutusvalintojen vastuullisuutta kohtaa näkyivät myös vastauksissa.

"Olisi hyvä edistää talouksien mahdollisuutta aurinkovoimaan esim. kaavoituksen keinoin (etelälape kattoihin, puiden ja muiden rakennuksien varjostukset mahdollisuuksien mukaan pois). Kierrätyspaikkojen pahvi ja muovi keräysastioissa on monesti turhan pieni aukko, josta jätteitä saa vain tunkemalla läpi. Muovikeräyspisteitä kaipaisi enemmän."

"Katuvalojen palamisaikoja voisi säädellä aktiivisemmin energian säästämiseksi. Pikkukaduilla ei tarvita katuvaloja läpi yön. Pienistä puroista tulee iso virta myös ilmastokysymyksissä."

"Onko kunnossa kaupungin oma kierrätys? Valintojen vastuullisuus: eco-sertifioitu paperi."

Konkreettisten toiveiden ja ehdotusten lisäksi vastausten joukossa oli myös poliittisia kannanottoja ja osa vastaajista toi esiin huolta ilmastotyöhön liittyvistä kustannuksista. Vastauksista välittyi mielipiteiden jakautuminen ja vastaajien erilainen arvomaailma. Osa toivoo lisäpanostusta ilmastotyöhön, kun taas toiset vastaajat kyseenalaistavat ilmastotyön tarpeellisuuden ylipäätään.

"Hienoa, että ilmasto- ja kestävyysaihe otetaan Raisiossa tosissaan. Päättäjiltä toivon fiksuja päätöksiä, että hyvät aiheet konkretisoituvat."

"Ilmastotyö on pitkäjänteistä, jatkuvaa työtä ja asenteisiin vaikuttamista, jossa menestys saavutetaan pitkässä juoksussa. Se ei koostu lyhyistä tempuista tai tempauksista. Kuloistenniityn-Mälikkälän luonnonsuojelualueen vahvistaminen kaavalla!"

"Ei lisää budjettia ilmastoon, sote ja varhaiskasvatus kuntoon!"

"Luopukaa heti tämän hetkisestä ilmastotavoitteesta. Suurin osa Raision päästöistä tulee kauttakulkuliikenteestä ja niitä ei pystytä paikallisesti vähentämään ja niitä varten ei missään nimessä saa alkaa ostamaan päästöoikeuksia."

"Raision ei kannata ylidramatisoida ilmastoasioita ja näin aiheuttaa tarpeettomia kustannuksia kuntalaisille. Raision ilmastopäästöt ovat olemattomia. Ympäristöä pitää tietenkin suojella kohdentamalla rahoitusta ympäristönsuojeluun. Ilmastoasioista on tehty poliittinen agenda vailla varsinaisia vakavia perusteita."

3. Analyysi ja yhteenveto

Kyselyyn vastanneiden määrä oli tällä kertaa huomattavasti pienempi, kuin viimeksi, kun kysely tehtiin. Vastaajien sukupuolijakauma oli pysynyt suunnilleen samana ja eniten vastauksia saatiin samoista kaupunginosista kuin edelliselläkin kerralla. Vastaajien ikäjakauma sen sijaan oli erilainen, kuin edellisellä kerralla. Tällä kertaa kyselyyn ei vastannut ketään 25-vuotiasta tai nuorempaa, ja liki puolet vastauksista saatiin 56-vuotiailta tai vanhemmilta.

Vastaajien ikäjakauman muutos heijastui vastauksiin siten, että aiempaa harvempi ilmoitti kokevansa toisinaan ilmastoahdistusta, ja useampi ilmoitti saavansa tietoa ilmastoasioista perinteisten viestintätapojen, kuten sanoma- ja aikakauslehtien välityksellä. Yli puolet vastaajista oli kiinnostunut saamaan enemmän tietoa ilmastoasioista ja lähes puolet haluaisi tehdä enemmän ilmaston eteen omassa arjessaan. Tilausta ilmastoviestinnälle siis näyttää olevan ja vastausten perusteella moni vastaaja on myös valmis muuttamaan tottumuksiaan ilmaston hyväksi uuden tiedon tai mahdollisuuksien mukaan. Ilmastoviestinnässä on tärkeä muistaa huomioida kaikki ikäryhmät, sillä ilmasto on kaikkien asia ja väestön ikääntyessä varttuneemmalla väestöllä on merkittävä mahdollisuus vaikuttaa arjen ilmastotoimilla.

Vastauksista oli mukava huomata, että ilmastoasioita koskeva tieto oli saavuttanut asukkaat vähän paremmin, kuin edellisen kyselyn aikaan ja hiukan suurempi osa vastaajista uskoi Raision kaupungin saavuttavan ilmastotavoitteensa kuin vuosi sitten. Kaupungin päästötilanteeseen ja konkreettisiin ilmastotekoihin liittyvä tieto saavuttaa kuitenkin asukkaat vielä melko huonosti ja tähän toivottiin parannusta. Raision kaupungin Ympäristöohjelma on etenemässä päätöksentekoon tämän raportin kirjoittamisen aikaan. Ympäristöohjelman tultua voimaan, siitä viestimiseen on tärkeää panostaa, jotta asukkaat saavat tiedon ja seuraavalla kyselykerralla onkin mielenkiintoista nähdä, miten ohjelman julkaisu ja sen tiedotus vaikuttavat tuloksiin.

Vastaajien omassa arjessaan tekemät ilmastoystävälliset teot olivat pysyneet hyvin samanlaisina, kuin vuosi sitten. Suuri osa ilmoitti kierrättävänsä yleisimmät jätelajit (pahvi, paperi, lasi ja metalli) ja välttävänsä ruokahävikkiä. Hyvin harva oli käyttänyt yhteiskäyttövälineitä, joten tällä osa-alueella olisi runsaasti parantamisen varaa.

Kaupungin ilmastoviestinnän ja –toiminnan osalta vastaajia kiinnosti eniten kaupungin omat ilmasto- ja vastuullisuusteot ja päästötilanteen kehitys. Toiveisiin pystytään toivottavasti pian vastaamaan ilmasto- ja ympäristötyön seurantatyökalulla, joka on tarkoitus ottaa käyttöön Tulevaisuuden kestävä Raisio –hankkeen aikana ja saada myös kaupunkilaisten näkyville. Kaupungin ilmastoteoista tiedottamisen lisäksi toivottiin joukkoliikenteen ja sen saavutettavuuden kehittämistä. Joukkoliikennepysäkeille ollaan kevään 2023 lisäämässä polkupyörien runkolukitusmahdollisuuksia, joten seuraavassa kyselyssä on mielenkiintoista nähdä, onko tällä vaikutusta vastauksiin.

Vastaajien terveisistä kaupungin ilmastotyölle, välittyi toiveet kaupungin viheralueiden säilyttämisestä, joukkoliikenteen parantamisesta sekä liikenteen ohjaamisesta pois kaupungin keskustasta. Vastauksissa toivottiin myös näkyvämpää ja selkeämpää tiedottamista kaupungin ilmastoasioista ja päästötilanteesta.